

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 37

18. rujna 2014.

cijena 200 Ft

Spomendan Ivana Antunovića

6. stranica

Dan mladine

11. stranica

„Zlevanka, vino i tambure“

14. stranica

Komentar

Neiščrppljivi zviranjki

Od otvaranja školskoga ljeta sad jur svaki tajedan obavezni smo putovati u Koljnof. I prlje je to tako bilo, jer to je jur pravo čudo, ako u ovom naselju nij' kakove priredbe, ne gostuju uprav Hrvati, jednostavno rijetkokrat se spušta doli ovde tišina.

Dokle je na početku miseca najavljeno da je prva med hrvatskimi samoupravami koljnofska ka se želji odgovorno i neprestalno brinuti za svoju školu, krajem aktualnoga tajedna je ta višt i proslavljena unutar velike medjunarodne pažnje. Koljnofci su tvrdoglavi, što izmislu, prik ognja i vode će realizirati. A školsko vanzimanje iz državnoga lonca je i odlična pelda, po kojoj će se morebit zbuditi i druge škole, ter i druge mjesne samouprave. To je već seoski načelnik Franjo Grubić uz smih rekao da i oni sami ne znaju u kakovu vodu, toplu ili hladnu, će nutras-kočiti, ali oni će bar sprobirati jedan način, dokazujući se i pokazujući i drugim Hrvatom, ča se more, ako se hoće. Svi su jednako, u velikoj složnosti namjeravali i htili da škola zajde najzad k selu i da sami rješavaju i odlučuju nad vlašćom glavom. A k tomu su imali i dovoljno pomagačev, saveznikov, a i prijateljev. To se je dalo viditi i prilikom Dana mladine, kad su Gradišćanci uspili skupaspraviti još i tri veleposlanike na jednom mjestu. Kako bi sami Koljnofci rekli, i to je jedan od povijesnih trenutkov. I bit će još, jer trenutačno se zidja čuvarnica iz europskih potporov. S tim će moći onda dica pohadjati jednu čuvarnicu, umjesto dvi, kako je to dosad išlo. Potom će pak neophodno biti postaviti odgoj na istu hrvatsku stazu, na kojoj jur koraca škola. Ako smo pak došli do Koljnofa, nikako ne moremo obići Etnomemorijalni centar i najnoviji projekt Društva Hrvati od naslova «Prava kopča». U okviru Leaderovoga naticanja, koji je ostvaren s partneri iz Hrvatske, LAG Zeleni trokut i LAG Moslavina, u pozadini Etnomemorijalni informacijski centar Gradišćanskih Hrvatov se renovira i osposobi za svoje djelo kao logistički i informacijski centar svih Gradišćanskih Hrvatov, a na kraju programa zaposlit će se u četire ure na pet ljet i jedan človik, čija će biti dužnost da ov projekt i dalje živi. Zvana toga prik tri misece dugo će dotično Društvo zvati zainteresirane ki u Šopron, ki u Koljnof, na ukupno šest tematske vikende. Prvi takov je već za nami, s poviješću Gradišćanskih Hrvatov, a slijedeći tajedan oko medijov će razglabati ne samo stručnjaki nego i sudioniki, ki će probati iz malo drugačijega ugla analizirati stvarnost. Po riči peljača projekta dr. Franje Pajrića, «Prava kopča» će uloviti svoj cilj onda, kad dojdue ljeta 31. majuša bude prikdan Etnomemorijalni i informacijski centar, onda, kad ov program prihvati Ministarstvo kulture Republike Hrvatske kot i jedno adekvatno i istovridno mjesto za učenike osnovnih i sridnjih škol u programu «Škola u prirodi» i kad Centar bude raspolagao popisom svih kudov Hrvatske i Hrvate iz okolnih zemalj i kad ti kudovi dojdu i na gradišćanske priredbe. I onda još nismo spomenuli na dojdue ljeta planirano putovanje «Po staza naših starih». Izgleda, zviranjki uzroka za pohod Koljnofa su neiščrppljivi!

Tiho

Glasnikov tjedan

Ispod zajedničkog neba, bio bi hrvatski prijevod manifestacije, prvog susreta narodnosti u Mađarskoj, održanog potkraj prošloga tjedna. Na susretu je nazočio i državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa koji između ostaloga reče: „Što je jača neka samouprava, što je jača neka narodnost, bolje zna obaviti svoj zadatak: očuvati jezik i kulturu te održati ustanove i proširivati svoju institucionalnu pozadinu.“ Rekao je to u sklopu konferencije prvoga dana susreta državni tajnik zadužen za crkvu, narodnosti i civilne veze – donosi Mađarska izvještajna agencija. Nije izostao ni osvrt na nastupajuće narodnosne izbore, pa državni tajnik reče:

„Što je jača neka samouprava, što je jača neka narodnost, bolje zna obaviti svoj zadatak: očuvati jezik i kulturu te održati ustanove i proširivati svoju institucionalnu pozadinu.“

„Nastupajuće razdoblje zajednička je velika zadaća, kako bi se u novome šestogodišnjem razdoblju razvoja Europske unije i narodnosti uključile s dobrim idejama, ponudom dobrih programa, a svu potrebnu pomoć pružit će Ministarstvo ljudskih resursa.“ Državni je tajnik naglasio: veća je snaga ako narodnosti mogu zajednički misliti i slati poruku cijelom mađarstvu, državi. Voditelj kabineta MTVA (Fond za podupiranje medijskih usluga i upravljanje imovinom) govoreći o nazočnosti narodnosti u javnim državnim medijima (MTV, javni radijski držav-

ni programi), skrenuo je pozornost na kodeks javnih glasila (MTVA, MTI) koji, kako je kazao, na razumljiv jezik prevodi u zakonima prihvaćene odredbe, a govoreći o financijskoj pozadini, reče kako iz sveukupnoga godišnjeg proračuna za proizvodnju programa 4% ide na proizvodnju programa s narodnosnim sadržajima ili za njihovu nabavu.

Državni tajnik Ministarstva nacionalnoga gospodarstva, prizvavši podatke popisa pučanstva iz 2011. godine, kazao je kako je više od 640 tisuća građana izjasnilo svoju pripadnost nekoj od zakonom priznatih narodnosnih zajednica te kako 13 narodnosnih zajednica djeluje kroz sustav od 2174 samouprave koje se financiraju iz središnjega državnog proračuna.

Čulo se kako vlada posebnu pozornost poklanja razvoju narodnosnih institucija čije je financiranje dijelom ponovno osmišljeno te kako je odredbama zakona iz 2011. godine osigurana institucija povlaštenog narodnosnog mandata te ustanovljena institucija narodnosnog glasnogovornika.

Predsjednik Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta reče kako je važno da narodnosti daju vijest o sebi, da se pokažu. On u završnome slovu reče: „Kod državnih narodnosnih samouprava održavanje autonomije, vođenje ustanove nije u dovoljnoj mjeri izbalansiran proračunom. Ujedno je poticao na to da se razmotri pitanje diferencirane potpore“, piše MTI.

Branka Pavić Blažetin

mcc.croatia.hu – www.glasnik.hu – radio.croatia.hu

Aktualno

Hrvatski narodnosni izbori 12. listopada!

Po podacima Državnog izbornog ureda (www.va.lasztas.hu), od 136 naselja u Mađarskoj u kojima je bilo moguće temeljem brojki popisa pučanstva iz 2011. godine i odlukom Državnog izbornog ureda, pokrenuti raspisivanje hrvatskih narodnosnih izbora, u 113 naselja će se koristiti pravnim mogućnostima i 12. listopada u njima će biti izbori za hrvatske samouprave.

Hrvatske civilne udruge postavile su kandidate i liste na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini. Savez Hrvata u Mađarskoj (HORVÁT SZÖVETSÉG) postavio je četiri teritorijalne liste (glavnogradsku, u Baranji, Šomođu i Bačkoj, a izborna koalicija (MGHE-MHE-OM-HBT) Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva tri teritorijalne liste (u Zali, Đursko-mošonsko-šop-ronske i Željeznoj). Postavljene su i dvije hrvatske državne liste, jedna Saveza Hrvata u Mađarskoj s 32 kandidata i lista izborne koalicije Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj, Društvo Hrvata kraj Mure i Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva s 26 kandidata.

Najviše kandidata na predstojećim izborima za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu postavio je Savez Hrvata u Mađarskoj: 393, od čega na mjesnoj razini 320, na teritorijalnoj 41, a na državnoj 32. Izborna koalicija postavila je ukupno 195 kandidata na izborima za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu od čega na mjesnoj razini 143, na teritorijalnoj 26, na državnoj 26. SZTLE (Društvo sv. Ladislava iz Stolnog Biograda) postavilo je četiri kandidata na mjesnoj razini, a u Segedinu Društvo Andrije Dugonića tri kandidata na mjesnoj razini. Ukupan broj kandidata za budući sastav Hrvatske državne samouprave (u kojoj će sjediti 23 zastupnika), zbrojimo li broj s dviju državnih lista, iznosi 58. Listu Saveza Hrvata predvodi Joso Ostrogonac, a na njoj su imena 32 kandidata. Listu izborne koalicije s 26 imena kandidata predvodi Geza Völggyi. (www.valasztas.hu)

Po podacima Državnog izbornog ureda (www.va.lasztas.hu), od 136 naselja u Mađarskoj u kojima je bilo moguće temeljem brojki popisa pučanstva iz 2011. godine i odlukom Državnog izbornog ureda, pokrenuti raspisivanje hrvatskih narodnosnih izbora, u 113 naselja će se koristiti pravnim mogućnostima i 12. listopada u njima će biti izbori za hrvatske samouprave.

Od moguća 22 budimpeštanska okruga održat će se tek u 14 okruga; u Baranji moguće je bilo raspisati izbore u 37 naselja, a održat će se u 34 naselja; u Bačkoj moguće ih je bilo raspisati u 16 naselja, a bit će održani u 12 naselja; u Čongradskoj županiji u jednom naselju, tamo će biti i održani; u Fejerskoj županiji u tri naselja, ondje će biti i održani; u Đursko-mošonsko-šopronske županiji u deset naselja, tamo će biti i održani; u Peštanskoj županiji moguće je bilo raspisati izbore za hrvatsku samoupravu u šest naselja, bit će održani u tri naselja; u Tolnanskoj županiji u dva naselja, u jednom će biti održani; u Željeznoj županiji u 12 naselja, u 11 će biti održani; u Vesprimskoj županiji u jednom naselju, a neće biti održani; u Zalskoj županiji u 13 naselja, u 11 naselja bit će održani.

mcc

Produžen natječaj za financiranje projekata hrvatske manjine u Mađarskoj

Ovim putem želimo Vas izvijestiti da je rok za prijavu na Javni natječaj za financiranje programa i projekata udruga i ustanova hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj za ovu godinu produžen do 1. listopada 2014. Natječaj je od mjeseca lipnja objavljen na stranicama Veleposlanstva RH u Budimpešti i Državnog ureda za Hrvate izvan RH.

Tekst javnog poziva i potrebni obrasci za prijavu projekata: Javni natječaj za prijavu programa i projekata udruga i ustanova hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2014. godinu.

IZBORNA PROMIDŽBA

Vrijeme izborne promidžbe traje od 23. kolovoza do 12. listopada 2014., do 19.00 sati.

Mađarska televizija, Mađarski radio i Televizija Duna u svezi s izborima za zastupnike narodnosnih samouprava obvezatne su u svojim linearnim audiovizualnim medijskim uslugama 11. listopada 2014. jednom emitirati političke oglase onih narodnosnih organizacija koje su kandidirale narodnosnu državnu izbornu listu. Jedna reklama može trajati najviše trideset sekundi. Javna glasila političko oglašavanje trebaju emitirati u vremenu s najvišom prosječnom stopom godišnje gledanosti. Mađarska televizija, Mađarski radio i Televizija Duna političke oglase trebaju emitirati samo onda ako narodnosna organizacija dva dana prije to objavljuje, tj. do 9. listopada 2014. predaje političko oglašavanje koje je sama izradila. Politički oglas treba biti označen znakovnim jezikom za gluhoonijeme ili pismom. Osim navedenih, za izbornu promidžbu i o pravnom tijeku mjerodavna su opća pravila.

hg

Svečana sjednica u čast jubilejov

Koljnof u fokusu hrvatske diplomacije

Hrvatska samouprava i Mladik (Mladi Koljnofci) skupa su pozvali na svečanu sjednicu 5. septembra, u petak, na uvodu otvaranja Dana mladine, u mjesni Kulturni dom, povodom 25. obljetnice pada Željeznoga zastora, 10. obljetnice priključenja Ugarske, a i zavolj prvoga ljeta nutrastupljenja naše pradomovine, Republike Hrvatske u Europsku uniju. Nadalje je zaslužila posebno svečevanje i ta činjenica da jedina mjesna Hrvatska samouprava u cijeloj državi je uprav koljnofska, ka s nevjerovatnom dvoljetnom borbom i složnošću je uspila pred kratkim hrvatsku školu u hrvatske ruke zeti.

Časni gosti iz Hrvatske s domaćini

– Znam da smo prvi, ali ufam se da ne zadnji, ki smo shvatili važnost svoje ustanove, značaj održavanja svoje škole ter smo mogli osigurati budućnost hrvatsva ovde u Gradišću. Raduje me, da ste nas u toj borbi podržavali, davali nam savjete, hvala lipa za sve to – tako je pozdravila Inga Klemenšić, predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu brojne goste iz pet država, med kimi posebna je pažnja dodijeljena Dariji Krstičević, predstojnici Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, i nje pratnji Dubravki Severinski, višoj stručnoj savjetnici, ter Ankici Vlašić, opunomoćenoj ministrici iz Republike Slovačke. U povijesti Koljnofa prvi put se je zgodao da su u isto vrime još i tri hrvatski veleposlaniki boravili u ovom naselju: dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Ugarskoj, Gordan Bakota, veleposlanik Republike Hrvatske u Austriji, i Jakša Muljačić, veleposlanik Republike Hrvatske u Slovačkoj. Odazvala se je pozivu i gradska delegacija partnerske općine Kiseljak u Bosni i Hercegovini, na čelu s gradonačelnikom Mladenom Mišurićem-Ramljakom, a počastili su priredbu i Koljnofac Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, dr. Stanko Horvat, predsjednik Hrvatskoga savjeta u Austriji i ujedno predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva u Austriji, Radoslav Janković, predsjednik Hrvatskoga saveza u Slovačkoj, ter Andraš Handler,

predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a i brojni drugi pozvani gosti iz Hrvatske, Ugarske, Austrije i Slovačke. Agica Sarközi, školska direktorica, ukratko je pred-

Daria Krstičević, predstojnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, predaje dar Agici Sarközi, školskoj direktorici

stavila skupno seosko nastojanje, pomoću česa je Hrvatska samouprava na 135. obljetnici postojanja škole uspila iz centralnoga upravljanja vanzeti ustanovu i krenuti vlašćim financiranjem, a i svojim putem. – Najvažnije je bilo da smo bili složni i u jedan smir smo vukli kola do cilja. Cesta je sad ravna, hvala svim ki su aldovali vrime i energiju i ki su nas

podržavali – je rekla peljačica Dvojezične škole Mihovil Naković. Gordan Bakota, veleposlanik Republike Hrvatske u Austriji, nije samo čestitao Koljnofcem za ov veliki korak, nego je istaknuo da nazočnost trih veleposlanikov i predstavnice Ureda za Hrvate nosi u sebi jaku simboliku. – Važne su prekogranične suradnje kot i položaj Gradišćanskih Hrvatov, jer ste vi most povezivanja med država Europske unije i pravoda i s matičnom domovinom – naglasio je hrvatski veleposlanik Austrije. Daria Krstičević nazvala je emotivnim trenutkom koljnofski sastanak veleposlanikov iz trih zemalj, kade živu Gradišćanski Hrvati. – Željila bi se zahvaliti na svemu što činite i što ste dosad učinili na očuvanju hrvatskoga identiteta i kulture. Na neki način smo impresionirani svim vašim postignućam i s radošću, odgovornošću i ljubavlju željimo vam biti potpora uvijek – su bile to riči predstojnice Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske koja je svoj govor ovako nastavila: – On ki zaboravi prece je potok bez izvora, stablo bez korijena. Vi niste svoje prece zaboravili, nego ste stablo s jako snažnimi korijenji, što osigurava i vašu budućnost i očuvanje hrvatskoga identiteta i željim da i dalje budete gizdavi na svoj gradišćansko-hrvatski identitet, jezik i kulturu. Daria Krstičević je tom prigodom predala za poklon školskoj direktorici i hrvatski grb. Na te riči se je nadovezao i «naš» veleposlanik Gordan Grlić Radman ki je koljnofsko preuzimanje škole nazvao fantastičnim primjerom borbe i rješavanja školskoga statusa ter pozvao sve nazočne na očuvanje gradišćanske riči. Ugarsko-hrvatski rječnik i druge knjige ke je on donesao za dar imat će svoja mjesta u školskoj knjižnici. Med čestitari i govorači je bio zadnji Matija Firtl, domaći parlamentarni zastupnik, ki je povodom 25. obljetnice pada Željeznoga zastora upozorio nazočne da ne smimo nigdar zabiti, kako je bilo živiti u tom, sa žicama umjetno podiljenom svitu. Dodao je, kako je danas gizdav na svoje selo i školu i zamolio sve prijatelje da i nadalje potpiraju i sprohadjaju one napore ki idu prema boljitku našega naroda. Potom su svi gosti skupa prošli u školu na otvaranje 42. Dana mladine.

Tiho

BAČKA

Spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači Sjećanje na preporoditelja bačkih Hrvata

U organizaciji Hrvatske samouprave, 24. kolovoza u Kalači je priređen već tradicionalni Županijski hrvatski dan i Spomendan biskupa Ivana Antunovića. Preporoditelj bačkih Hrvata Ivan Antunović rođen je u Kunbaji 1815. godine, a umro u Kalači 1888. godine, gdje je i pokopan. Od 1842. bio je aljmaški župnik, a 1859. postaje kanonik, zatim i veliki prepošt, konačno 1876. i naslovni biskup bosonski. Svojim životom i djelom, napose svojim nabožnim, povijesno-etnografskim djelima, osobito pokretanjem *Bunjevačkih i šokačkih novina*, te svojom *Razpravom o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom*, ali i školovanjem svojih sunarodnjaka i sljedbenika, ustrajno je radio na buđenju

Muški pjevački zbor „Dobri prijatelji“

hrvatske nacionalne svijesti kod hrvatskih etničkih skupina: Bunjevaca, Raca i Šokaca, koji su potkraj 19. stoljeća izloženi snažnom odnarođivanju. Živio je i radio u nekadašnjoj kanoničkoj kuriji, danas Domu Istvána Katone, gdje su mu zahvalni bački Hrvati 2001. godine, u povodu 125. obljetnice njegova imenovanja za naslovnog biskupa, svečano postavili spomen-ploču. Od tada ga se, s manjim prekidom, sjećaju svake godine misom zadušnicom, prigodnim kulturnim programom i polaganjem vijenaca kod spomenute ploče. Sedmu godinu zaredom, od 2007. godine, priredbu organizira Hrvatska samouprava grada Kalače, utemeljena 2006. godine, i to s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Cjelopodnevni program otvoren je kulturnim programom na otvorenome u dvorištu doma kulture, odnosno Visoke škole Pála Tomorija. Prema dugogodišnjoj tradiciji, i ove su se godine predstavila folklorna društva bačkih Hrvata. Nakon pozdravnih riječi predsjednice Monike Marko na hrvatskom i mađarskom jeziku, s hrvatskim narodnim pjesmama, plesovima i napjevima nastupili su Hrvatska omladinska plesna grupa „Rokoko“ iz Čikerije, Ženski

Dušnočki Ženski pjevački zbor „Pravi biser“

pjevački zbor „Pravi biser“, te Dušnočanin Vince Miho sa suprugom, i garski Orkestar „Bačka“. Misno slavlje na hrvatskom jeziku koje, kao i posljednjih godina, zbog obnove kalačke katedrale, održano je u crkvi svetog Josipa, predvodio je tavankutski župnik dekan Franjo Ivanković, a kao i svake godine, svojim pjevanjem uljepšao crkveni zbor santovačkih Hrvata Šokaca u pratnji kantora Zsolta Siróka na orguljama.

Nakon mise slijedila je svečanost kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića, uz prigodni govor Angele Šokac Marković, predsjednice Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja se prisjetila njegova života i djela. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Ružica Ivanković, konzulica gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, nadalje Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Joso Šibalin, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, Ferenc Török, kalački gradonačelnik, te predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava bačkih naselja. Sa strane kalačko-kečkemetske nadbiskupije nazočili su Ernő Fülöp, župnik kalačke katedrale, Péter Geszler i Imre Polyák, biskupski vikar za narodnosti. Svečanost su zajedničkim nastupom uljepšali kalački Ženski pjevački zbor «Ružice» i Muški pjevački zbor «Dobri prijatelji», te garski tamburaški orkestar «Bačka».

Županijski hrvatski dan i spomendan biskupa Antunovića nastavljen je druženjem sudionika u dvorištu doma kulture, uz razgovor, tamburaše i pučku veselicu. Osim bačkih Hrvata, pri-

Brojni uglednici položili su vijence sjećanja kod spomen-ploče biskupu Ivanu Antunoviću.

redbi su sudjelovali i gosti iz sjevernih naselja podunavskih Hrvata Raca, iz Erčina, Andzabega i Dunaújvárosa. Plesnu su zabavu predvodili članovi kalačkoga Plesnog kruga „Veseli Raci“, a za dobro raspoloženje pobrinuo se garski Orkestar «Bačka».

Stipan Balatinac
Foto: Stipan Perić

Dobro došli, naši mili gosti! - 2014

Osamnaesti festival folklornih društava ove godine ujedno i godišnji Hrvatski dan u Pečuhu

Đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić u društvu parlamentarnoga glasnogovornika Miše Heppa

I ove je godine međunarodni festival hrvatskih folklornih društava Dobro došli, naši mili gosti! u organizaciji KUD-a Tanac okupio mnoštvo folkloriša iz Vojvodine, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, i članove KUD-a Tanac, njihove domaćine, jednako kao i zainteresiranu publiku. Zanimljivost je ovogodišnje priredbe kako je ona održana skupa s Hrvatskom državnom samoupravom i Hrvatskom samoupravom grada Pečuha, koja zadnjih godina pomaže programe KUD-a Tanac, a uz pot-

poru Hrvatske samouprave Baranjske županije i Zajednice podravskih Hrvata te kako je ona uza svetu misu u pečuškoj katedrali koju je predvodio đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić ujedno bila i ovoga dišnji pečuški Hrvatski dan.

Po ustaljenom scenariju koji je dobro uvježban tijekom protekle godine pod dirigentnom palicom voditelja civilne udruge KUD-a Tanac (prvi put festival je održan 1996. godine), sudionici festivala nakon okupljanja u užem središtu grada uputili su se u mimohodu od Kossuthova trga prema glavnome gradskom

Széchenyijevom trgu, gdje je održan Gajdaški i tamburaški koncert, te se zaplesalo kolo. Mimohod je nastavljen ulicom koja vodi od trga ispred pečuške katedrale u kojoj je održana sveta misa na hrvatskom jeziku, a nakon nje kratki folklorni program sudionika festivala Dobro došli, naši mili gosti! Na misi su bili generalna konzulica Vesna Haluga, predsjednik pečuške Hrvatske samouprave, Skupštine Hrvatske državne samouprave i hrvatski narodnosni parlamentarni zastupnik Mišo Hepp,

Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, a misu je pjevao pečuški Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Lijepo vrijeme poslužilo je organizatore do večernjih sati kada je polako počela sipiti kišica. Upravo zbog meteorološke prognoze već je bilo predviđeno kako će se gala program održati u zatvorenom prostoru. Tako je i bilo. Napunila se jedna od dvorana Gimnazije Lajosa Nagya. U dvosatnom gala programu nastupili su svi sudionici festivala: KUD Matija Antun Reljković iz Davora, KUD Seljačka sloga iz

Ljelje (kraljice) iz Gorjana

Mnoštvo okupljeno na glavnom pečuškom trgu

Draž, KUD Gorjanac iz Gorjana, HKUD Fra Petar Bakula iz Posušja, domaći KUD Tanac, HKPD Matija Gubec iz Tavankuta, KUD Varteks iz Varaždina i KUD Seljačka sloga iz Zadubravlja.

U gala programu nastupila je i solopjevačica Darinka Orčik, članica KUD-a Tanac i pobjednica natjecanja najljepša Hrvatica u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske, uz pratnju Bajskih tamburaša.

Zainteresirani su toga dana u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe mogli pogledati i izložbu fotografija Tavankučanina Ivana Ivkovića Ividekića „Zbogom, bili salaši“. Organizatori i pokrovitelji Dana bili su: KUD Tanac, Nacionalni kulturni fond, Ministarstvo pravosuđa i javne uprave, Hrvatska samouprava grada Pečuha, Hrvatska samouprava Baranjske županije i Zajednica podravskih Hrvata.

Foto: Ákos Kollár hg

ŠESTI HRVATSKI SLAVISTIČKI KONGRES

*Hrvati izvan Hrvatske: jezik,
književnost, tradicijska kultura*

VINKOVCI – U Vukovaru i Vinkovcima od 10. do 13. rujna zbivala su se događanja 6. hrvatskog slavističkog kongresa, stručno znanstvenog skupa koji okuplja hrvatske i inozemne kroatiste, slaviste, filologe i kulturologe, a koji se održava svake četvrte godine. Na kongresu je sudjelovalo 270-ak sudionika koji su iznijeli 230 znanstvenih referata odabranih na osnovi povoljne recenzije. Kongres je bio u znaku Hrvatske mlade lirike, te stote obljetnice smrti Antuna Gustava Matoša. Cilj je kongresa znanstvena, stručna i sveobuhvatna raščlamba stanja domaće humanističke i filološke znanosti, u odnosu prema suvremenome svjetskom trendu u ovim područjima i davanju smjernica za daljnji rad. Sudionici kongresa bili su sa svih hrvatskih sveučilišta i filoloških znanstvenih ustanova u Hrvatskoj, ali i s kroatističkih i slavističkih ustanova u Austriji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Mađarskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Slovačkoj, Srbiji i Rusiji.

Rad skupa odvijao se u osam tematskih sekcija: Hrvatska glagoljska i paleoslavistička problematika; Slavonski kontekst hrvatskoga jezika, književnosti i kulture; Razvoj hrvatskoga jezika: povijest, dijalektologija, standardizacija; Antun Gustav Matoš i Hrvatska mlada lirika – smjena paradigmi; Teorijski i periodizacijski aspekti u proučavanju hrvatske književnosti; Poučavanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture; Hrvati izvan Hrvatske: jezik, književnost, tradicijska kultura; Opća slavistička problematika i hrvatski jezik, književnost i kultura. Prvi put na Hrvatskome slavističkom kongresu radilo se u tri sesije kroz tematsku sekciju Hrvati

izvan Hrvatske: jezik, književnost, tradicijska kultura.

U sesiji Hrvati izvan Hrvatske: jezikoslovne teme, bilo je pet izlaganja, a među izlagačima bili su i Timea Bockovac s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu izlažući na temu; Jezični identitet Hrvata u Mađarskoj u 21. stoljeću, i Estera Tamaško s Filozofskog fakulteta Sveučilišta Loránda Eötvösa koja je izlagala na temu Jezik i identitet u Dušniku u Mađarskoj. U sesiji Hrvati izvan Hrvatske: tradicijska kultura, izlagalo je pet izlagača, među njima i Gábor Balogh s poslijediplomskoga doktorskog studija hrvatske kulture, Filozofski fakultet Zagreb na temu Konstrukcija lika kralja Matije Korvina preplitanjem usmenih predaja. U sesiji Hrvati izvan Hrvatske: književne teme bilo je pet izlagača, među njima izlaganja su u ime Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj održali Stjepan Blažetin koji je govorio na temu «Vječne vode» Stanislava Prepreka te Silvestar Balić koji je izlagao na temu Recepcija hrvatske književnosti u suvremenim mađarskim časopisima.

Dodijeljene su i nagrade ustanovljene na prvome hrvatskom slavističkom kongresu 1995. godine u Puli: Stjepan Babić primio je Povelju Stjepana Ivšića za veliki doprinos razvoju i promicanju hrvatskoga jezikoslovlja, Stanislav Marjanović primio je Povelju Antuna Barca za veliki doprinos razvoju i promicanju hrvatske znanosti o književnosti, Svjetlana Olegovna Vjalova primila je Povelju Vatroslava Jagića za veliki doprinos proučavanju hrvatske glagoljičke baštine te za promicanje hrvatskoga jezika i kulture.

VINKOVCI – «Vinkovačke jeseni», koje se održavaju od 12. do 21. rujna, nezamislive su bez gostovanja Kulturno-umjetničkih skupina iz inozemstva. Hrvati iseljenici i dalje njeguju tradiciju i običaje rodnoga kraja, a dio svojega programa ponosno mogu prikazati na «Vinkovačkim jesenima». Ovogodišnja manifestacija ugostit će devet KUD-ova iz dijaspore. Osim KUD-ova iz Njemačke, na ovogodišnjoj manifestaciji trebala bi nastupiti i tri KUD-a iz Bosne i Hercegovine, te po jedan iz Austrije, Slovačke, Srbije i Mađarske, i to lukoviški KUD „Drava – Podravina“, čiji će članovi sudjelovati 21. rujna na Državnoj smotri izvornoga hrvatskoga folklor.

SAMBOTEL – Romska, Nimška, Slovenska i Hrvatska samouprava grada Sambotela ter Slovensko kulturno društvo Augustin Pavel, Društvo sambotelskih Hrvatov, Društvo Hárofit i Gradski muzej sa županijskim djelokrugom Savaria srdačno Vas pozivaju 20. septembra, u subotu, početo od 15 uri u sambotelsko Etnoselo / Vasi Skanzen na XI. Narodnosni dan, pod pokroviteljstvom Samouprave grada Sambotela. Za kulturnim programom predstavljaju se narodne meštrije.

Trenutak za pjesmu

Boris Maruna

Hrvati mi idu na jetra

Hrvati mi idu na jetra
Nikakvo čudo: družim se s njima
Već trideset i osam godina

Kao prvo, svi sve znadu.
Drugo, ostavljaju smeće za sobom.
Treće, u stanju su da vam probiju uši
S revolucijom i ženama.
Dim njihovih cigareta puni barove
U trokutu između Münchena
Vancouvera i sidnejskih dokova:

U lijevoj mladi luk
U desnoj komad pečene janjetine
U džepu Katekizam hrvatskih kamikaza.
Dodajmo tome da uvijek nalaze
Ispriku za svoje postupke;
Kao veliki ruski državnici
Uvijek nađu prikladan savjet:
Zašto ne pišeš osjećajne pjesme?
Ti bi trebao biti borbeniji!
Od tebe smo s pravom očekivali više.
Govore Hrvati.

Vi možete zajebavati poeziju,
Ali ne i mene, odgovaram ja.

I to je dovoljno da se uvrijede
– Bilo što je dovoljno da se uvrijede.

Zapale novu cigaretu i
Emigriraju nekuda.
Ponekad ih ne vidim godinama
Ponekad desetljećima.

Ja pokupim smeće za njima
I ugradim ga u sljedeću pjesmu.
Ne moram naglašavati da žalim
Što se tako lako vrijeđaju.
Ali hrvatski pjesnik ima pravo
I rodoljubnu dužnost
Da kaže što mu ide na jetra.

U mom slučaju to su Hrvati.

Možda je posrijedi onaj panični osjećaj
Da su ti ljudi dio moje sudbine?
Možda je razlog u činjenici
Da polako ali sigurno gubim živce?
Možda.
Dopuštam razne mogućnosti, ali ne vidim
Nikakvoga razloga za čuđenje.

Baćino

Župno proštenje povodom blagdana Male Gospe Slavlje uveličala nova generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu

Svetu misu služio je seksarski župnik
Ladislav Bačmai

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, u Baćino je proslavljeno župno proštenje. Prigodom obnove unutarnjeg dijela župne crkve, posvećene rođenju Blažene Djevice Marije, u prijepodnevnim satima misno slavlje predvodio je kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel, koji je ujedno i blagoslovio obnovljenu crkvu.

Zajednica rackih Hrvata u Baćino misna slavlja na hrvatskom jeziku ima mjesečnom redovitošću i o najvećim blagdanima, među njima i na dan župnoga proštenja. Tako je misno slavlje na hrvatskom jeziku, ove godine u popodnevnom satima, služio seksarski župnik, velečasni Ladislav Bačmai. Uz njega je bio i đakon laik Ladislav Sabo, koji mjesečnom redovitošću drži hrvatske propovijedi na hrvatskoj misi. U crkvi se okupilo stotinjak hrvatskih vjernika, i mještana i gostiju podrijetlom iz Baćina koji danas žive u okolnim naseljima, većinom u obližnjem gradu Kalači. Svi oni došli su da na svome materinskom jeziku proslave crkveni god baćinske župne zajednice i župne crkve, oduvijek njegujući tradicije svojih pradjedova.

To više što su sve rjeđe prigode za to. Misu je svojim pjevanjem tradicijskih hrvatskih crkvenih pjesama i orguljaškom pratnjom uljepšala kantorica Ilona Žebić, inače načelnica sela.

Svečanost su svojom nazočnošću uveličale Vesna Haluga, novoimenovana generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, i Angela Šokac Marković, pred-

sjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Nakon mise domaćini i gosti uzvanici posjetili su mjesnu Manufakturu paprike CHILI-TRADE d. o. o., jednako kao i prekrasni Muzej i Zavičajnu kuću koja je smještena u okviru nje, a u vlasništvu je mjesnog poduzetnika koji je sve to, kako nam reče, napravio isključivo vlastitim sredstvima, bez ikakve pomoći sa strane. U Muzeju je predstavljena prošlost i sadašnjost prerađivanja paprike, njezina povijest, tradicija uzgajanja i proizvodnje, te velika uloga u mađarskoj kuhinji. U prera-

đivačkom pogonu posjetitelji mogu dobiti uvid u tijek prerađivanja «crvenoga zlata» prema suvremenoj tehnologiji. Mogu pratiti tijek proizvodnje od sušenja, preko mljevenja do njezina pakiranja. U Zavičajnoj kući pak prikazani su tradicijski predmeti, oruđa i strojevi iz 19. i 20. stoljeća, te svakodnevni uporabni predmeti i baćinska nošnja. I ne samo to, u lijepo uređenom dvorištu, punom zelenila, nalazi se muzej poljodjelskih oruđa, te suvremeno igralište za djecu. Proizvodi se pak mogu kupiti u prizornoj trgovini. Manufaktura se nalazi na južnom dijelu naselja, pokraj

državne ceste 51, s prostranim parkiralištem. Druženje je nastavljeno za bijelim stolom u gostionici «Vinograd» gdje su domaćini generalnu konzulicu upoznali sa životom naselja, prije svega mjesne hrvatske zajednice i Hrvatske samouprave, s radom odgojno-obrazovnih ustanova u kojima se uči hrvatski jezik, te s najvećim godišnjim priredbama.

Stipan Balatinac

Među uzvanicima bila je i generalna konzulica Vesna Haluga

Folkloriši iz Ate i Starina 1972. godine na Smotri folkloru u Zagrebu
(Fotografija iz arhiva Marije Ištoković)

Duh koji trebaju dostići naraštaji

U subotu, 6. rujna, u Zagrebu preminuo je prvi hrvatski veleposlanik u Mađarskoj, prof. dr. Aleksandar Šolc. Posljednji ispraćaj veleposlanika Šolca bio je u utorak, 9. rujna, na zagrebačkome Mirogoju.

Budimpeštanski hrvatski vjernici na misi za pokoj duše hrvatskoga veleposlanika Aleksandra Šolca

U nedjelju, 14. rujna, u budimpeštanskoj crkvi Rana sv. Franje prikazana je misa na hrvatskome jeziku za pokoj duše hrvatskoga veleposlanika u Mađarskoj, prof. dr. Aleksandra Šolca. Obraćajući se vjernicima u ime diplomatske misije Hrvatske u Mađarskoj, veleposlanika Šolca prisjetio se Gordan Grlić Radman, hrvatski veleposlanik u Mađarskoj. Gospodin Radman naglasio je kako je g. Šolc ustanovio Hrvatsko veleposlanstvo u Mađarskoj te zasigurno ni profesora Šolca ni Zdenka Škrabala, ljude takvoga profila neće dostići generacije. Jednu takvu vrsnoću i kvalitetu ljudi, koji su u Hrvatskoj ostavili velikoga traga. „Meni je drago osjetiti duh Aleksandra Šolca, jer taj se duh osjeća. Osjećamo mi koji smo naslijedili, i nadam se kako ćemo takav duh ostaviti dalje. Mogu doista reći kako sam jako ponosan biti hrvatskim veleposlanikom u Mađarskoj. Jako sam ponosan na prvu «momčad, prvu ekipu» ljudi, vrsnih profesora i znanstvenika koji su stasali nakon priznanja Republike Hrvatske kao međunarodno pravne države.“ Prof. dr. sc. Aleksandar Šolc prvi je opunomoćeni veleposlanik matične nam domovine u Mađarskoj. Vrijeme je to rađanja Zakona o manjinama u Mađarskoj, prvoga potpisanog sporazuma o kulturnoj, prosvjetnoj i znanstvenoj suradnji između Vlade Republike Mađarske i Vlade Republike Hrvatske. U to vrijeme otvara svoja vrata pečuško Hrvatsko kazalište, od 7. rujna 1992. razdvajaju se emisije na hrvatskome i srpskome jeziku, osnovan je Savez Hrvata u Mađarskoj, gradi se nova zgrada Hrvatskoga vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma na Trgu Örs vezér. Kako se postupno stasala matična nam domovina Hrvatska tako i naša hrvatska zajednica. Naravno, uza svesrdnu pomoć hrvatske diplomatske misije u Mađarskoj, na čelu s otvorenim, dobrodušnim i uvijek nasmiješenim čovjekom, prof. Šolcom.

Na samom početku Veleposlanstvo Republike Hrvatske djelovalo je u prostorijama tvrtke Astra, u budimpeštanskoj Vackoj ulici, potom godine 1993. seli se u zgradu u Budimu, u Nógrádjijevoj ulici. Prvi, skroman domjenak upriličen je u Ulici Nagymező, u uredu turističke tvrtke Antuna Vidića. Živjelo se i djelovalo u skromnim okolnostima, ali tada su bili postavljeni glavni nositelji mosta suradnje, i to u svim smjerovima.

Prof. dr. sc. Aleksandar Šolc, po narodnosti Hrvat, rođen je u građanskoj obitelji 17. rujna 1934. u Velikim Gejovcima, tadašnjoj

Čehoslovačkoj Republici. U Hrvatsku dolazi s roditeljima 1936., osnovnu školu završava u Fužinama 1945., a gimnaziju u Rijeci 1953. godine. Diplomirao je na Kemijsko-tehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1958. godine, a na istom Fakultetu 1965. godine obranio doktorsku disertaciju i stekao akademski stupanj doktora kemijskih znanosti. Od početka 1959. godine pa sve do odlaska u diplomatsku službu, kao veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Mađarskoj 1992. godine, sudjelovao je u izvedbi visokoškolske nastave, prvo kao asistent napredujući sve do znanstveno-nastavnog zvanja redovitog profesora. Najveći dio svoga radnog vijeka proveo je u bivšem Institutu građevinarstva Hrvatske, te Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1. listopada 1988. do 30. rujna 1990. godine obnašao je dužnost dekana Građevinskog fakulteta u Osijeku. Obnašao je dužnost rektora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku od 1990. do 1992. godine. Krajem akademske 1991/1992. godine, kao „ratni“ rektor odlazi u diplomatsku službu i obnaša dužnost veleposlanika Republike Hrvatske u Republici Mađarskoj. Nakon obnašanja dužnosti veleposlanika umirovljen je 1996. godine. Za vrijeme svoga radnog vijeka izradio je i objavio mnogobrojne vrijedne znanstvene radove i izdanja te bio mentorom mnogobrojnim studentima na poslijediplomskim magistarskim studijima i mentor pri izradbi doktorskih disertacija. Odlukom Senata od 30. siječnja 2006., dodijeljeno mu je počasno znanstveno-nastavno zvanje profes-

Aleksandar Šolc (drugi red slijeva) u društvu bivšega generalnog konzula Republike Hrvatske u Pečuhu Zvonimira Marića na predstavljanju Croaticine knjige 2012. godine, u Zagrebu

sor emeritus. Gospodin Aleksandar Šolc nakon Zdenka Škrabala i Stanka Nicka već je treći „misionar“ koji nas je napustio. Neizbrisiv su trag ostavili u povijesti diplomacije Republike Hrvatske, u uzora vrijednim odnosima dviju država i životu naše hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Kristina Goher

„Woodstock gradišćanske mladine“ u Koljnofu

Pretprošloga petka gradišćansko naselje Koljnof otvorilo je svoja vrata pred Hrvati iz pet zemalj. Iz Bosne Hercegovine, Hrvatske, Austrije, Slovačke su dospile delegacije da budu nazoči otvaranju najveće manifestacije gradišćanske mladine. Dan mladine – „Woodstock gradišćanske mladine“, kako ga je nazvao u svečanom govoru pri otvaranju priredbe Konstantin Vlašić, predsjednik HAK-a, ljetos je po 42. put skupapozvao na tri dane uprav u Ugarskoj ne samo školare nego i sridnjoškolsku ter studentsku generaciju, a i malo zrelije, kim je bilo po volji malo družiti se u mladenačkoj atmosferi uz hrvatske i domaće, gradišćanske bende.

HAK u suorganizaciji Društva Mladik (Mladi Koljnofci) s predsjednikom Petrom Mogyorósiem i Koljnofskoga hrvatskoga društva s predsjednikom Gezom Völgijem ml. sve su učinili da tri dane dugo u programu svaki si najde ono, što ga najbolje interesira. Dan mladine su poslidnji put priredili u Koljnofu 1990. ljeta, onda još s motom „Tri države – jedan jezik“. Po riči predsjednika Koljnofskoga hrvatskoga društva, već ti dani su bili u povijesti Koljnofa temeljni kameni, kad prik te priredbe je dobilo ovo selo jednu čvrstu bazu ljudi ki su bili kasnije i fundamenat u društvenom žitku, a sad su već polako starioci i staramatere.

„Pod skupnim krovom“ je bilo ljetos geslo ovoga omladinskoga sastanka u Koljnofu, koje selo se je naticalo za domaćina Dana mladine kod HAK-a, kot jedino naselje u sridnjem Gradišću. Kao svaki put, prvi dan je i sad bio posvećen mladjoj generaciji, tako su dica na dvoru koljnofske škole i u športskoj dvorani bila pozvana na skupnu igru i k ručnoj djelaonici u okviru dičjega otpodneva. U nastavku su nudili organizatori zaistinu šarolik prog-

ram, ne samo po seoski ulica nego i u orijaškom šatoru, koji je djelomično nudio i prostor za izložbu 25. obljetnice pada Željeznoga zastora. To je simbolizirao i stari trabant na ulazu u šator, kade se je uz hrvatskoga pjevača Jole, takaj hrvatskoga benda Gustafi i uz predstavljanje različitih gradišćanskih zabavnih sastavov: What'sUpci, Zrinka&Ruben, Turbokrowodn, Elektriikeri, Pin-kica, Mješanci i Novi Glasi mogla družiti mladina, ka je posjetila toga vikenda Koljnof. Tradicionalna trgadbena povorka skupa s

Hakovci, ki su se takaj oblikli u kostime, bio je veliki doživljaj ne samo za diozimatelje povorke nego i za mješćane ki su burnim aplauzom čestitali mnoštvu veseljakov. Taborska maša i folklorno otpodne s brojnim hrvatskimi grupami ovkraj i onkraj, sad jur nevidljivih, granic bio je po starom scenariju i završetak ovoga festivala. Kroz tri dane znamda se je ovde obrnulo većsto ljudi, ki nisu samo uživali u toplom gostoprimitstvu, nego su se očividno i dobro ćutili još jednoč „pod skupnim krovom“.

Hrvatski dan i Gajdaški festival

U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, te uz potporu Hrvatske samouprave Šomođske županije, 13. rujna u Novom Selu priređen je tradicionalni godišnji Dan sela te Hrvatski Dan sela i Gajdaški festival.

Svetu misu služio je župnik Ilija Ćuzdi uz koncelebraciju Joze Egrija i Augustina Darnaija

Programi na otvorenome bili su dostupni cijeloga dana, a u poslijepodnevnom satima u mjesnoj crkvi zaštitnice sela svete Ane bila je sveta misa koju je predvodio martinački župnik, dušobrižnik i Novoseljana, Ilija Ćuzdi uz koncelebraciju braće svećenika Joze Egrija i Augustina Darnaija. Misi je nazočio i parlamentarni zastupnik László Szászfalvi te načelnici obližnjih naselja, na čelu s novoselskim načelnikom Zoltánom Vargom i predsjednikom tamošnje Hrvatske samouprave Belom Silađijem.

Župnik Ilija Ćuzdi kazao je kako je sveta misa u znaku blagdana Svetoga Križa. U selu je toga dana ostvarena priredba koju neće prenositi svjetske televi-

zije, ali će nam ostati u sjećanju, čime ćemo pridonijeti njegovanju naše baštine i kulture naslijeđene od naših predaka, koju trebamo predati idućim naraštajima, a to su jezik, kultura i naša vjera na materinskom jeziku. Kad god imamo zgradu, treba se koristiti njome i moliti se na materinskom jeziku, i neka nas dragi Bog blagoslovi na tom putu, reče novoselski dušobrižnik.

Kako kažu načelnik Varga i predsjednik Silađi, selo ima dvjestotinjak stanovnika, mnogo starih ljudi, mladi ne ostaju u selu. Nema posla ni prilike za posao. Trude se svim snagama očuvati seosku zajednicu, koju čini hrvatski živalj, duboko uronjen u vjeru, rad i običaje te tradiciju predaka.

Parlamentarni zastupnik László Szászfalvi budućnost ovoga zaostaloga kraja vidi na nekoliko područja: poljoprivredu, razvoj ekoturizma, i otkrivanje skrivenih vrijednosti prirodnog okoliša...

Ovo je područje gospodarski zaostalo, ali područje velikih vrijednosti koje zajednica i politika sve više prepoznaju. Kultura i tradicija, hrvatska samosvijest uspjele su se očuvati unatoč povijesnim nedaćama i pitanje je želimo li preživjeti ili graditi budućnost. Szászfalvi je kazao kako je zajednica preživjela teške povijesne trenutke, a blizina matične domovine Hrvatske i članstvo u Europskoj uniji golema je gradnje bolje budućnosti. Suočeni smo s nizom problema i izazova, demografskim, razvojnim, pograničnim, kojima trebamo pristu-

pati složno i temeljno. Veliku ulogu ima crkva u očuvanju materinskoga jezika, u snaženju samobitnosti jačanju nacionalne kulture. Stvaranje radnih mjesta u poljoprivredi, jačanje stručnog odgoja, proizvodnju i preradu zadržati na ovom području, jačati gospodarsku suradnju Mađarske i Hrvatske, promišljanje zajedničkih projekata ekoturizma, graničnih prijelaza i zajedničkim programima, u tome vidi zadatke i budućnost ovoga područja zastupnik Szászfalvi.

U večernjim satima u mjesnom domu kulture priređen je kulturni program uz nastup društava iz Podravine: martinačkoga Ženskoga pjevačkoga zbora „Korjeni“, starinskoga Tamburaškoga zbora i orkestra Biseri Drave te KUD-ova Drava iz Lukovišća i Podravina iz Barče. Nastupio je najstariji duduš u Mađarskoj, Novoseljanin Pavo Gadanji uz Orkestar Mišina i izvrsne duduše, na čelu s Andorom Véghom. Za večernju zabavu pobrinuo se Orkestar Drava.

Branka Pavić Blažetin

Brojni folkloriši napučili su novoselski dom kulture

FOK – Hrvatska samouprava 20. rujna priređuje tradicionalni Hrvatski dan. Program Dana započinje svetom misom u 16.30 misom na hrvatskom jeziku u fočkoj rimokatoličkoj crkvi, a nastavlja se kulturnim programom u mjesnom domu kulture. Nastupaju: martinački Pjevački zbor «Korjeni, KUD iz Birjana, Biseri Drave iz Starina, a navečer ples i zabava uz Orkestar Podravku. Dan se ostvaruje s potporom Zajednice podravskih Hrvata i državnog tajništva za vjerske, narodnosne i civilne društvene odnose Ministarstva ljudskih resursa.

Mala stranica

21. rujna - Svjetski dan mira

Svjetski dan mira svima vama omogućuje da svojim jednostavnim djelima zajednički širite poruku mira. Taj se dan obilježava odlukom Skupštine Ujedinjenih naroda 1981. godine, a 21. rujna 1982. g. već se i slavio.

Iskoristite taj dan za stvaranje mira i u svojim međuljudskim odnosima. Pomirite se sa suučenicom s kojim ste se posvađali, pomozite u učenju drugima koji to trebaju, pozovite prijatelja na igru, i još ima niz načina da širite ljubav u svojoj sredini.

21. rujna - Dan sadnje drveta

Dan sadnje drveta potaknut je u Finskoj 2004. godine, a povezan je s osvješćivanjem javnosti o klimatskim promjenama i različitim ekosustavima na Zemlji. Sadnjom drveta pomažemo našem planetu. Sadite i vi s razredom po jedno drvo na školskom dvorištu i pratite njegov rast, bit će vam zadovoljstvo kada vidite kako raste.

Razglednica iz Hrvatske

Cavtat

U ovim kišnim danima često zaželimo sunčani Jadran. Gradić Cavtat na samom jugu Jadranskoga mora, 18 km južno od Dubrovnika, na brežuljku šumovitog poluotoka Rata, idealno je mjesto za uživanje u suncu. Na tome mjestu, nekoliko stoljeća prije Krista, bila je grčka kolonija Epidaurum, a zatim rimska utvrda Epidaurus s obrambenim zidinama, amfiteatrom i građevinama. Cavtat je i danas mjesto predivnih palača, ljetnikovaca, ugodne klime, prekrasnih plaža i uvala.

Mali jezični savjetnik

Imenica DRVO

Drvo može značiti i građevni materijal i živo drvo (stablo). Kada govorimo o građevnom materijalu, govorimo o drvu i DRVIMA, služimo se drvom i drvima, sjedimo na drvu ili drvima, radimo predmete od drva. Kada govorimo o stablu, onda govorimo o drvetu i DRVETIMA, služimo se drvetom i drvetima, sjedimo na drvetu ili drvetima, gledamo grane drveta.

Ovo je DRVO.

Ovo je DRVO.

Ovo su DRVA

Ovo su DRVETA

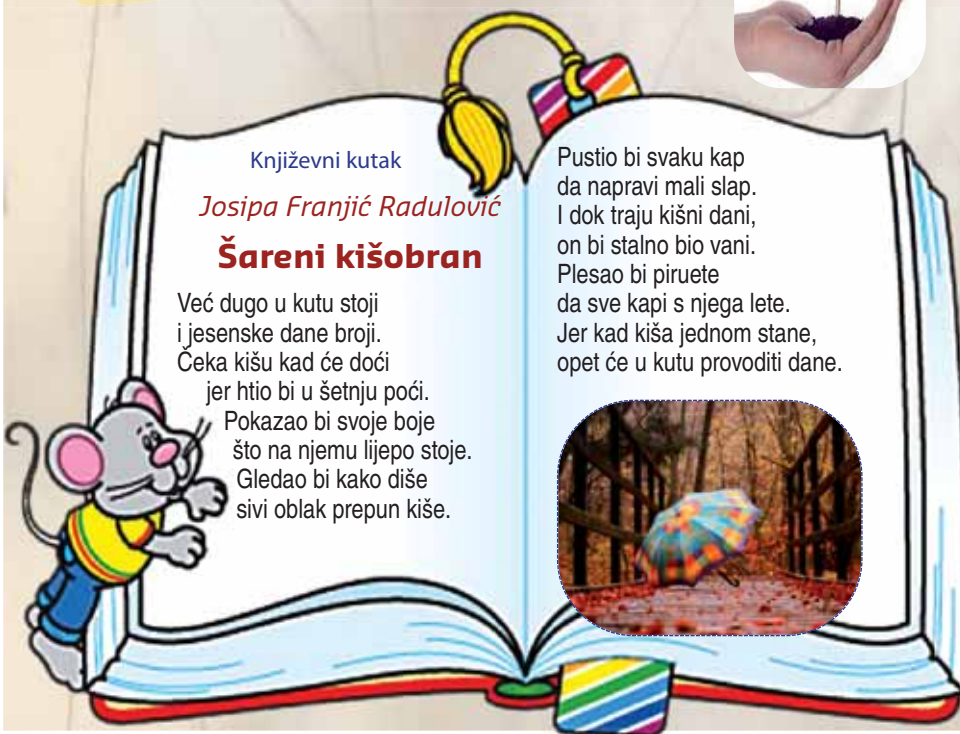
Književni kutak

Josipa Franjić Radulović

Šareni kišobran

Već dugo u kutu stoji
i jesenske dane broji.
Čeka kišu kad će doći
jer htio bi u šetnju poći.
Pokazao bi svoje boje
što na njemu lijepo stoje.
Gledao bi kako diše
sivi oblak prepun kiše.

Pustio bi svaku kap
da napravi mali slap.
I dok traju kišni dani,
on bi stalno bio vani.
Plesao bi piruete
da sve kapi s njega lete.
Jer kad kiša jednom stane,
opet će u kutu provoditi dane.

„Zlevanka, vino i tambure“

U organizaciji Udruge sumartonskih pajdaša vina, 23. kolovoza priređen je IX. Festival „Zlevanka, vino i tambure“ na kojem su bile zastupljene mnoge vinske udruge, tamburaški sastavi, folklorne skupine iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Mađarske. Bio je to susret mnogih ljubitelja kapljice, tamburaške glazbe, folkloru i Hrvata iz raznih krajeva.

Festival ujedinjuje tri vrhunska užitka: gastronomski i enološki, te užitak milozvuka tamburice. Osim toga je i neka vrsta stručnog savjetovanja vinara, svirača tamburaške glazbe i folkloru, međusobno učenje, promicanje vinske kapljice i hrvatske kulturne baštine.

– Nekada je to počelo s berbenom povorkom – reče za naš tjednik predsjednik sumartonske vinske udruge Lajoš Vlašić – iz godine u godinu se širilo s novim sadržajima dok nije izraslo u veliku manifestaciju. Ove godine na Festivalu pribiva više od trista izvođača, od mažoretkinja, puhača, tamburaša do folkloruša, a mislim da sudjeluje i najviše vinara, odnosno članova vinskih udruga s kojima i mi surađujemo, npr. vinske udruge iz Hrvatske, iz Ludbrega, Štrigove, a iz Mađarske iz Keszthelya, Letinje, Mikloševa, ima ih i iz Slovenije. Velemajstor vinarstva dr. Jozsef Brazsil održao je svečani govor i mislim da je ova priredba dobra prilika

Najmlađi tamburaši bili su iz Kerestura

Svečano otvaranje Festivala

da se predstave vina i hrvatska narodna kultura. – kazao je g. Vlašić.

Festival je započeo s mimohodom goričkih mažoretkinja i puhača, vinara, tamburaša, folkloruša. Okupljene su pozdravili predsjednik udruge glavnog organizatora Lajoš Vlašić, te sumartonski načelnik Martin Capari, a festival je otvorila Anna (Janica) Nagy glasnogovornica Ministarstva vanjskih poslova Mađarske, rodnom iz Sumartona. Glasnogovornica je spomenula 25. obljetnicu pada Željezne zavjese, što je dovelo do slobodnoga kretanja preko granice te naglasila pozitivne posljedice učlanjenja Hrvatske u EU s kojom su Hrvati u Mađarskoj dobili nesmetanu vezu s matičnom domovinom. Vinari su se prisjećali nedavno preminuloga vrsnog vinara dr. Lászlóa Bussayja od koga su zalski vinari mnogo učili. Nakon svečanog otvorenja slijedila je tamburijada, folklorijada, koju je vodio na dva jezika Joža Đuric, predsjednik sumartonskog KUD-a. Prvi put je nastupio i keresturski Tamburaški sastav „Kitica“, koji je odista „kitica“ (buket) tamburaša jer u njemu sviraju djeca, mladež i odrasli. Za gledatelje su već bili poznatiji tamburaši iz Svete Marije, Belice, Kaniže, „Đilkoši“ iz Ljubljane koji

su već godinama gosti Festivala i zabavljaju publiku. Nastup KUD-a Valentinova iz Dubrave (Zagreb) bio je posebno drag gledateljima, naime njegovi su se članovi latili živahnih zagorskih plesova i u trećoj životnoj dobi, a njihovi su tamburaši upoznali publiku s nekim starogradskim pjesmama. Velik je užitak bilo i klapsko pjevanje Ženske vokalne skupine Štridone iz Štrigove koje su dočarale napjeve dalmatinske pjesme. Tamburaši i folkloruši Hrvatskoga kulturnog i prosvjetnog društva „Matija Gubec“ stigli su iz Rume (Srbija), gdje također obitavaju Hrvati, predstavili su svoju glazbenu i folklornu baštinu. Osim navedenih izvođača nastupili su mladi plesači KUD-a Sumarton, pjevači serdahelskog KUD-a Mura, nadareni mladi pjevači iz Budimpešte, iz XV. okruga, Alex Kozma, međimurski glazbenik Martin Srpak, a najočekivaniji, naravno, bili su domaći tamburaši, „Sumartonski lepi dečki“ koji su na kraju festivala dali koncert. Uz program pod

šatorima pripremala se zlevanka na sumartonski i na gorički način, od krumpira, kiselog mlijeka s raznim okusima šunke, slanine, luka što su nudile članice KUD-a Sumarton i KUD-a Goričan, a kod vinskih kuća nudilo se vino različitih sorata, razgovaralo se o njegovim svojstvima, ukusima, bojama i mnogim drugim stvarima. Festival je i ove godine uspio okupiti mnoštvo ljubitelja vina, tamburice i hrvatske glazbe čak iz četiri zemlje.

PRISIKA – Prilikom stote obljetnice Prvoga svitskoga boja, 19. septembra, u petak, početo od 17 uri se služi sveta maša zadušnica za pale junake u tom strašnom boju u mjesnoj crkvi. Mašu celebriraju Štefan Dumović, židanski, i István Németh, prisički farnik. Za mašom će se polagati vijenac kod spomenika I. i II. svitskoga boja, u susjedstvu crkve, jačit će Mišani pjevački zbor Danica iz Bika. U 18 uri se začme predavanje dr. Željka Holjevca, povjesničara i istraživača Gradišćanskih Hrvatov iz Zagreba, pod naslovom «Prvi svitski boj i Hrvati ter Prvi svitski boj i Gradišćanski Hrvati», a med tim će se predstaviti i dokumenti, spominki iz Prvoga svitskoga boja, koji su u inventaru prisičkoga Muzeja sakralne umjetnosti.

GORNJI ČETAR – Kako nas je obavistila Anica Poljak-Šaller, predsjednica HKD „Četarci“, njevo društvo je pred kratkim dostalo poziv iz Budaševa da sudjeluje na proslavi posvećenja župne crkve blaženoga Alojzija Stepinca, pod imenom Posvetilo. Uz tancoše putuju na turneju i tamburaši i jačkari ki još nigdar nisu gostovali u staroj domovini. U predgradu Siska sveta maša se začme 20. septembra, u subotu, otpodne u 15.30 uri, a potom u mimohodu se predstavljaju selu sva pozvana društva. Zatim slijedi kulturni program i daljnje druženje.

NAŠICE; KOLJNOF – U okviru festivala „Dani slavonske šume“ koji je durao od 4. do 7. septembra, u Našice su pozvani pretprošloga četvrtka k okruglomu stolu „Stazama naših starih“ zastupnici Hrvatov iz različitih zemalj, med njimi i dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske samouprave u Šopronu, ki nije samo govorio o lanjskom putovanju „Po staza naših starih“, nego je predstavio i projekt dojučega ljeta. Naime, od 3. do 17. julija 2015. ljeta put gradišćanske mladine će peljati kroz pet držav od Bosne Hercegovine sa štartom od Kiseljaka, prik Hrvatske, Ugarske, Slovačke do Austrije, sa ciljem u Beču.

HRVATSKI ŽIDAN – Seoska samouprava i Hrvatska samouprava dotičnoga naselja Vas srdačno poziva 27. septembra, u subotu, u 16 uri na blagoslavljanje obnovljenoga trga crkve Sv. Ivana Krstitelja, potom na mimohod obnovljenih ulic i na svečanu predaju obnovljenih prostorijov kulturnih društav. U 16.45 uri slijedi svečani govori parlamentarnoga zastupnika Pétera Ágha i načelnika Hrvatskoga Židana, Štefana Krizmanića. Za predstavljanjem mjesnih kulturnih grup u 19 uri na programu je javno priključenje državnoj priredbi „Ovde je tvoj dom – Ugarska, volim te.“

SELURINCE – I ove je godine priređen tradicionalni Lobi-parti u tom gradiću nadomak Pečuhu, u kojem djeluje i

Hrvatska samouprava. HDS, krovna politička organizacija Hrvata u Mađarskoj, sudjelovao je Lobi-partiju sa svojim ustanovama, u takozvanoj Hrvatskoj ulici. Ovogodišnji, već XIV., Lobi-parti zbio se 12. rujna.

Poplave u Pomurju

SUMARTON – Pretjerano obilne oborine zahvatile su jugozapadni dio naše zemlje, pa je voda izazvala velike teškoće i na području Pomurja. Poplavljeni su povrtnjaci, dvorišta, podrumi, putovi, parkovi i javna mjesta. U Zalskoj su županiji zatvorene neke prometnice zbog velike vode na cestama, a iz grada Lentibe i njegova područja dio stanovništva trebalo je evakuirati. U Letinji su poplavljene ulice, parkovi, voda je oštetila razne javne postrojbe, mostove. Velike probleme prouzročio je i nagli porast vodostaja potoka Boršfe i u Sumartonu, jednako kao i oborinske vode. U Sumartonu je poplavljen donji dio naselja.

Foto: Lajoš Vlašić

Poplava u Serdahelu, narasla je i Mura i njeni potoci, potok Borsfa u Serdahelu

Važna je nazočnost narodnosnih jezika u liturgijskim obredima

Kako donosi portal zornicanova.hu, u organizaciji Hrvatske referature Pastoralnog vikarijata Pečuške biskupije u utorak, 9. rujna, u kukinjskoj crkvi održano je savjetovanje svećenika spomenute biskupije koji djeluju ili su djelovali u hrvatskim zajednicama Baranjske županije.

Pozivu su se odazvali: vlč. Norbert Nagy, povjerenik za mladež, Attila Bognár, župnik iz Mohača, Gabrijel Barić, župski vikar/kapelan crkve u Kertvárosu, vlč. Jozo Egri, župnik iz Šeljina, vlč. Augustin Darnai, župnik iz Sásda, vlč. Ilija Čuzdi, župnik iz Martinaca, vlč. Ladislav Bačmai, župnik iz Seksara, a njihov je domaćin bio prečasni Ladislav Ronta, u ime referature.

Na susretu se razgovaralo o tome da je važna prisutnost materinjeg jezika u vjerskom životu, nadalje da je potrebno voditi brigu o vjeronauku na materinjem jeziku već u vrtiću, da je briga o mladima kao i mladim obiteljima izazov, te da su važna vjerska izdanja na hrvatskom jeziku ne samo za puk nego i za svećenike. Važno bi bilo sresti se s predsjednicima hrvatskih samouprava te s voditeljima školskih i drugih ustanova glede uspostave suradnje i naglašavanja obostranosti u toj suradnji. Potaknuto je pitanje postoje li smjernice na razini biskupije glede rada s narodnosnim manjinama. Bilo je usporedaba s vjerskim životom i nacionalnom svijesti Mađara izvan mađarske granice. Na kraju dvosatne rasprave nazočni su do daljnjeg ostali na tome da će se svaki truditi na svom polju učiniti po svoj mogućnosti sve da korektno „odradi svoj posao“ u hrvatskim zajednicama.

U podne je u kukinjskoj crkvi bila jednosatna molitvena pobožnost, kada se nazočnim svećenicima pridružio i župnik István Horváth, a kukinjskim vjernicima vjernici iz Pogana koje potakla načelnica Aga Dragovac, i iz Salante čiji je dolazak organizirao predsjednik Hrvatske samouprave Mijo Štandovar. Do 13 sati molio se Gospin pozdrav, Gospina litanija te Radosna i Slavna krunica, čitalo se u povodu Male Gospe, pjevale su se marijanske pjesme koje je predvodila Pečuškinja Marija Bošnjak. Nakon molitvene pobožnosti goste su ugostili kukinjska Hrvatska narodnosna samouprava i mještani.

MKT

ŠELJIN, VLAŠIĆI – Tradicionalni malonogometni kup i ove je godine održan u organizaciji Pansiona Zavičaj u Vlašićima na otoku Pagu. U tri dana ovom međunarodnom kupu nazočilo je desetak momčadi iz Mađarske, među njima i momčad šeljinske Hrvatske samouprave koja je osvojila prvenstvo, izjavljuje za Hrvatski glasnik njezin predsjednik Šandor Matoric. Najboljim igračem proglašen je Šeljincanin Dénes Pap, najaktivnijom navijačicom Šeljincanka Marta Matoric. Vratar je bio Bálint Jelić, a igrali su Attila Labricz, Attila Jelić, Norbert Hirth, László Patkó, Dénes Papp, Norbert Szabó, Krisztián Tóth, László Hámori i Zoltán Mohácsi. *Foto: Tekla Matoric*

PUSTARA, MLINARCI – Po ustaljenom običaju, hrvatske samouprave obaju mjesta 20. rujna priređuju Berbenu povorku. Iz oba će naselja povorka krenuti u obližnji vinograd na Šandoricu traktorima u 13.30 sati i uz glazbu i pjevanje običi mjesta. Nakon povorke sudionici će se okupljati u Seoskome domu u Pustari, gdje će se prirediti kulturni program, a na kraju zabava.

Poziv za nominaciju Narodnosnog odličja

Državno tajništvo za vjerske, narodnosne, civilne i društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa objavljuje poziv za nominaciju za dodjelu Narodnosnog odličja 2014. godine. Nagrada se dodjeljuje kao priznanje osobama, udrugama i manjinskim samoupravama za uzornu djelatnost na polju narodnosnoga društvenog života, obrazovanja, kulture, vjerskog života, znanosti, javnoga priopćavanja i gospodarskog samoorganiziranja. Dodjela Narodnosnog odličja sukladno je odredbi 2/2012. (VIII.9.) ME. Svečano uručenje državnoga priznanja istaknut je događaj prigodom Dana narodnosti (18. prosinca) 2014. godine. Nominacije s odgovarajućim obrazloženjem treba dostaviti do 2. listopada 2014. godine, na adresu Državnog tajništva za vjerske, narodnosne i civilne odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa (1884 Budimpešta, Pf. 1), i elektronskim putem na adresu titkarsag.nf@emmi.gov.hu. *(Državno tajništvo za vjerske, narodnosne, civilne i društvene veze)*